

Egyetemi doktori (PhD) értekezés tézisei

**A „FEGYVERESEN” ÉS „FELFEGYVERKEZVE”
MINŐSÍTŐ KÖRÜLMÉNYEK MEGJELENÉSE
A MAGYAR, A NÉMET ÉS AZ OSZTRÁK BÜNTETŐJOGBAN**

Dr. Minkó-Miskovics Mariann

Témavezető: Dr. Madai Sándor, PhD, egyetemi docens

DEBRECENI EGYETEM
Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Debrecen, 2018

I. A doktori értekezés előzményei és célkitűzései

A XXI. században egyre többet lehet hallani a magyar hírekben és híradókban a fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett bűncselekményekről, egyre gyakrabban merül fel az egyes emberek között ezek megvitatása, és annak elemzése, hogy pontosan milyen eszközökkel és hogyan követték el az adott bűncselekményt. Ugyanakkor az átlag – nem jogi végzettséggel rendelkező – emberek számára a hírekben, híradókban elhangzott fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett bűncselekmények különösebb jelentőséggel nem rendelkeznek.

Ezzel szemben a jogi végzettséggel rendelkező emberek körében a fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett bűncselekmények különös jelentőséggel bírnak, hiszen ezek a minősítések – bár az említettek szerint gyakran előfordulnak – mégsem tekinthetők olyan súlyosnak és nehezen értelmezhetőnek, mint a jogi végzettséggel nem rendelkező emberek részére. Ugyanakkor gyakran még a jogi végzettséggel rendelkező emberek sem értik pontosan a két minősítő körülmény jelentését és nem ismerik háttérüket és szabályozásukat.

A fegyveresen és felfegyverkezve minősítéssel kapcsolatban a nehézség leginkább abban jelentkezik, hogy a két minősítő körülmény – bár hosszabb történeti fejlődéssel rendelkezik – nem került megfelelő módon szabályozásra, az egyes fogalmak háttérjogszabályai nem kerültek kielégítő módon megalkotásra, továbbá a joggyakorlat sem egységes a területen.

A fegyveresen és felfegyverkezve minősítések vonatkozásában mindenképp kiemelendő, hogy a fegyver fogalma ráadásul viszonylag gyakran szerepel a magyar büntető törvénykönyvben, ráadásul különböző módokon. A fegyver ugyanis a magyar szabályozás szerint fogalmi szempontból lehet vegyi, biológiai, nukleáris és hagyományos fegyver. Emellett a fegyver megjelenhet elkövetési tárgyként (például lőfegyverrel vagy lőszerral visszaélés, vagy nemzetközi szerződés által tiltott fegyverrel visszaélés bűncselekményei esetében), szerepelhet az elkövetés eszközeként (nemzetközi szerződés által tiltott fegyver alkalmazása, vagy foglalkozás körében elkövetett szándékos vagy gondatlan veszélyeztetés esetében), ugyanakkor megjelenhet speciális személyek összességéként is (fegyveres erő, mint fegyvert használó személyek szervezett összessége).

A fegyver továbbá megjelenik egy különleges formában is, tekintettel arra, hogy a magyar büntető törvénykönyv olyan bűncselekményeket is szabályoz, amelyek súlyosabb alakzata kizárólag fegyveresen követhető el, emellett több olyan bűncselekmény is szerepel a büntetőjogi jogszabályokban, amelyek esetében az élet kioltását tipikusan, és nem feltétlenül tipikusan lehetővé tevő eszközök alkalmazása együttesen fordul elő. Ennek megfelelően tehát a fegyveresen és felfegyverkezve minősítések a büntető törvénykönyvekben a fegyver fogalmának speciális megjelenési formáit foglalják magukba, amelyekhez egy széleskörű, azonban nem mindig pontos és kielégítő szabályozás kapcsolódik.

Tekintettel a szabályozásban fellelhető egyes hiányosságokra és anomáliákra, a területen egységes joggyakorlat sem alakult ki. A joggyakorlat egységességének hiánya és a rendelkezésre álló kriminálstatisztikai adatok pontatlansága pedig jogbizonytalansághoz vezet.

Hasonló nehézség merült fel a német és az osztrák büntetőjogban is, tekintettel arra, hogy a szabályozás – bár mindkét területen hosszú organikus fejlődés eredményeként alakult ki – nem tekinthető teljesnek. A német és az osztrák területeken ugyanis a jogalkotó lényegesen tágabb mozgásteret biztosított a jogalkalmazónak az egyes meg nem határozott fogalmak kimunkálására, amelynek eredményeként azonban az egyes nemzeti alsóbb szintű bíróságok eltérően értelmezik az egyes fogalmakat és ennek révén pedig lényegesen eltérő határozatok születnek.

Mindhárom vizsgált területen nehézséget okoz a jogirodalom rendkívül eltérő álláspontja az egyes minősítések elemeinek vonatkozásában, emellett a kriminálstatisztikai adatok nem megfelelő gyűjtése és feldolgozása is problémásnak tekinthető. Ennek eredményeként pedig nem mérhető, illetve értékelhető az egyes országokban a fegyveresen, illetve a felfegyverkezve minősítéssel rendelkező egyes bűncselekmények számának alakulása; továbbá a jogszabállyal és a joggyakorlattal történő összefüggéseiknek vizsgálata is lényegesen nehezebbé vagy több esetben bizonytalanná válik.

Az egyes nemzeti bíróságok ráadásul rendkívül eltérő módon értelmezik a fegyveresen és felfegyverkezve minősítést, különböző módon állapítják meg ezeket a minősítő körülményeket, különösen azok fogalma, illetve az elkövetés során felhasznált eszközök vonatkozásában. Ennek eredményeként pedig a kiszabott büntetések mértéke is rendkívül eltérő módon változik, jogbizonytalanság alakul ki az egységes bírósági gyakorlat hiányában.

1.1. A kitűzött kutatási feladat rövid összefoglalása

Az eddigiek alapján merült fel, hogy szükséges lenne egy olyan átfogó és megalapozott összefoglalás készítésére, amely magában foglalja a fegyveresen és felfegyverkezve minősítések szabályozásának kialakulását, a hatályos rendelkezésekkel történő összevetését, illetve az egyes korszakok szabályozásához kapcsolódó joggyakorlat és a rendelkezésre álló kriminálstatisztikai adatok vizsgálatát is.

Ennek megfelelően kutatási feladatként került kitűzésre a fegyveresen és felfegyverkezve minősítések magyar büntetőjogi és egyes esetekben szabálysértési szabályozásának vizsgálata. A vizsgálat – az említett minősítő körülmények vonatkozásában a részletesség és alaposág érdekében – magában foglalta a fegyveresen és felfegyverkezve minősítések kialakulásának elemzését, egészen a kora középkortól kezdődően, figyelemmel az egyes uralkodók által alkotott, új rendelkezéseket és elemeket tartalmazó jogszabályokra. Ezt követően foglalkoztam doktori értekezésemben a modern kori büntető törvénykönyvekkel, így a Csemegi-kódex rendelkezéseivel, a Magyar Népköztársaság Büntető Törvénykönyvéről szóló 1961. évi V. törvénnyel (a továbbiakban: 1961-es Btk.) és a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvénnyel (a továbbiakban: 1978-as Btk.). A történeti fejlődés mellett mindenképp szükségesnek tartottam a jelenleg hatályos szabályozás, így a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: 2012-es Btk.) vonatkozó rendelkezéseinek részletes leírását is, ideértve a releváns joggyakorlatot és a rendelkezésre álló kriminálstatisztikai eredményeket is.

A magyar szabályozás mellett foglalkoztam a német és az osztrák szabályozással is, több okból is: a magyar történelemben a német és az osztrák hatás mindig erőteljesen érvényesült, tekintettel a közös múltra. A közös múltból pedig szükségszerűen ered a közös jogalkotás és jogalkalmazás is: az osztrák jogot több esetben is alkalmazni kellett a magyar területeken, illetve a német jogot az osztrák területeken, így pedig a német jog közvetett módon a magyar területeken is megjelent. Ennek eredményeként megállapíthatóvá vált, hogy a magyar büntetőjogot a fegyveresen és felfegyverkezve minősítések terén is erőteljes német és osztrák hatások érték.

Az egyes nemzeti szabályozásokat megvizsgálva megállapítható, hogy a német szabályozás tekinthető a leginkább kifinomultnak és organikus fejlődés eredményeként létrejöttnek, tekintettel arra, hogy az 1872-ben elfogadott birodalmi büntetőtörvénykönyv (a továbbiakban: RStGB) még jelenleg is hatályban van, egészen 1998-ig folyamatosan nagyobb változásokon ment keresztül (a továbbiakban: RStGB/StGB) és 1998-at követően már csak kisebb módosítások érintették (a továbbiakban: StGB). Az StGB-t megvizsgálva megállapítható, hogy a vizsgált minősítő körülmények más formában jelennek meg: a bűncselekményeket fegyverrel, veszélyes eszközzel, eszközzel és anyaggal lehet elkövetni. A magyar szabályozástól eltérően a német jogalkotó kizárólag a fegyver esetében alkotott háttérjogszabályt, amely azonban csak a lőfegyverrel foglalkozott és a jogalkalmazóra bízta az egyéb fogalmak, így a veszélyes eszközzel, eszközzel vagy anyaggal minősítések kimunkálását.

A kitűzött kutatási feladat részét képezte még mindenképp a másik Németország, a Német Demokratikus Köztársaság büntető törvénykönyvének (a továbbiakban: StGB-DDR) vizsgálata is, mivel azt – hasonlóan az 1961-es Btk-hoz – erőteljes szovjet hatások érték, továbbá 1968-as megalkotásával párhuzamba állítható az 1961-es Btk-val és az 1978-as Btk-val, továbbá az 1974-es osztrák büntető törvénykönyvvel. Doktori értekezésem keretében részletesen vizsgáltam, hogyan alakultak ki ezek a speciális minősítő körülmények a német büntetőjogban, szabályozásuk hogyan változott, illetve a joggyakorlat hogyan kezelte a fogalmi hiányosságokat. Annak érdekében, hogy a vonatkozó német szabályozás is megfelelően bemutatásra kerüljön, részletesen foglalkoztam a rendelkezésre álló, ám meglehetősen hiányosnak tekinthető kriminálstatisztikai adatokkal is, megkísérelve azokat a jogszabályok és a joggyakorlat változásainak háttérül elemezni.

A német szabályozáshoz hasonlóan az osztrák szabályozás is rendkívül erős befolyással rendelkezett a magyar jogalkotásra, az osztrák jogot hosszabb ideig kellett alkalmazni a magyar területeken is. Ugyanakkor az osztrák büntetőjogot erőteljes német büntetőjogi hatások is érték, amelynek eredményeként hasonló módon alakultak a vizsgált minősítő körülmények, mint a német büntetőjogban: fegyverrel és más eszközzel lehetett elkövetni a bűncselekményeket. A jelenleg hatályos osztrák büntető törvénykönyv (a továbbiakban: ÖStGB) 1974-es elfogadása előtt volt leginkább jelentős a német büntetőjogi hatás, különösen az 1803-as és az 1852-es büntető törvényeket megvizsgálva. Ennek alapján mindenképpen célszerűnek tartottam az osztrák szabályozást is alaposan és részletesen kutatni a vonatkozó minősítő körülmények vonatkozásában, annak érdekében, hogy az ezen a területen a magyar és a német hasonló minősítő körülményekkel megfelelő módon összehasonlítható legyen.

Az egyes nemzeti szabályozások bemutatása mellett mindenképp kutatási feladatként került kitűzésre az azok összehasonlítása a vizsgált minősítő körülmények vonatkozásában a történeti fejlődés, az egyes minősítő körülmények és azok fogalmai, szabályozása, a bűncselekmények megjelenése, a joggyakorlat, továbbá a kriminálstatisztika tükrében. Álláspontom szerint az összehasonlításra azért is volt mindenképp szükség, hogy a német-osztrák büntetőjognak magyar büntetőjogra gyakorolt hatása vizsgálható legyen, továbbá elemezhetővé váljanak az egyes nemzeti szabályozásokban megjelenő hasonlóságok, eltérések és esetleges jogszabályi és joggyakorlati anomáliák.

I.2. Az elvégzett vizsgálatok rövid leírása, az anyaggyűjtés módszerei és a források feltárása

Az eddig bemutatott, rendkívül széleskörű nemzeti szabályozások feldolgozása érdekében a vizsgálatokat az alábbi módszerek segítségével végeztem:

- magyar, német és osztrák jogszabályok gyűjtése, az összegyűjtött jogszabályok vonatkozó rendelkezéseinek feldolgozása és értelmezése, ideértve azok esetleges lefordítását korai német és német nyelvről;
- magyar, német és osztrák jogszabálytervezetek, illetve javaslatok összegyűjtése és áttekintése, az elfogadott jogszabályokkal történő összehasonlításuk a vizsgált minősítő körülmények tekintetében; hasonlóságok és eltérések kiemelése, utóbbiak esetében indokolások keresése és vizsgálata;

- magyar, német és osztrák szakirodalom kutatása: magyar és német nyelvű kommentárok, monográfiák, tanulmánykötetek, folyóiratok, doktori értekezések összegyűjtése és a rendelkezésre álló anyagok feldolgozása, szükség esetén a releváns részek német nyelvről magyar nyelvre történő lefordítása; az összegyűjtött anyagok feldolgozása és értelmezése;
- magyar, német és osztrák bűnügyi adatbázisok áttekintése és vizsgálata, ennek keretén belül az összes rendelkezésre álló adat elemzése és szűrések végzése a doktori értekezés tárgyát képező kriminálstatisztikai adatok kinyerése érdekében, továbbá a kinyert adatok egységes rendszerekben történő feldolgozása annak érdekében, hogy azok a doktori értekezés keretében különböző ábrákban bemutatásra kerülhessenek;
- magyar, német és osztrák bűnügyi, illetve statisztikai hatóságok megkeresése a rendelkezésre álló vagy esetlegesen hiányos kriminálstatisztikai adatok kiegészítése és pontosítása érdekében, az esetlegesen rendelkezésre bocsátott adatok részletes feldolgozása a doktori értekezésben szereplő különböző ábrákban történő bemutatás érdekében;
- kapcsolatfelvétel az Igazságügyi Minisztérium Biztonsági és Adatkezelési Főosztályával annak érdekében, hogy a 2012-es Btk. bizottsági javaslatai és törvénytervezete, az azokhoz fűzött esetleges módosító javaslatok vizsgálhatóvá és ennek eredményeként a doktori értekezés keretében feldolgozhatóvá váljanak;
- a Campus Hungary Program keretében rövid tanulmányút Németországban, Berlinben, ahol a *Humboldt Universität zu Berlin, Juristische Fakultät, Lehrstuhl für Strafrecht, Strafprozessrecht, ausländisches Strafrecht und Strafrechtstheorie*-n kutatások végzése: anyaggyűjtése, egyeztetés több alkalommal Prof. Dr. Bernd Heinrich egyetemi tanárral a kutatási terület vonatkozásában, különös tekintettel az egyes, a fegyverekre vonatkozó jogirodalmi álláspontok szerepe és jelentősége tekintetében;
- saját szervezés keretében rövid tanulmányút Ausztriában, Bécsben, ahol az *Universität Wien, Rechtswissenschaftliche Fakultät, Institut für Strafrecht und Kriminologie* akkori vezetőjével, Prof. Dr. Helmut Fuchs egyetemi tanárral többszöri egyeztetés a doktori értekezés tárgyát képező minősítő körülményekről, illetve a helyszínen anyaggyűjtés, szakirodalom vizsgálata;
- levelezés a németországi *Eberhard Karls Universität zu Tübingen, Juristische Fakultät, Lehrstuhl für Strafrecht, Strafprozessrecht und Urheberrecht* oktatójával, Prof. Dr. Bernd Heinrich egyetemi tanárral további szükséges anyagok beszerzése és feldolgozása érdekében;

- könyvtárközi kölcsönzések lefolytatása magyar, német és osztrák könyvtárak között annak érdekében, hogy a szükséges, de rendelkezésre nem álló német és osztrák források, például a XIX. század elejéről származó releváns doktori értekezések elérhetővé váljanak és elemzésükre, illetve a doktori értekezésbe történő integrálásukra megfelelő módon sor kerülhessen.

1.3. A doktori értekezés szerkezeti bemutatása

A doktori értekezés szerkezetiileg nyolc részre osztható, amely részek az alábbi sorrendben követik egymást: bevezetés, magyar szabályozás bemutatása, német releváns rendelkezések ismertetése, vonatkozó osztrák szabályozás kifejtése, a három nemzeti szabályozás összehasonlítása a vizsgált minősítő körülmények területén, összefoglalás és felhasznált irodalom, végül pedig a német nyelvű összefoglaló.

A bevezetés keretében kerül sor annak részletes bemutatására, hogy pontosan milyen indokok alapján történt a téma megválasztása, egyáltalán a fegyveresen és felfegyverkezve minősítések hogyan fordulnak elő a szabályozásban és ennek milyen jelentősége van. A bevezetés részét képezte még a hipotézisek meghatározása is: a doktori értekezés keretében mely hipotézisek vizsgálatára kerül majd sor és ezek igazolása vagy cáfolata hogyan és milyen eszközökkel lehetséges.

A bevezetést követően foglalkoztam a fegyveresen és felfegyverkezve minősítések magyar szabályozásának részletes és alapos bemutatásával, tekintettel arra, hogy a doktori értekezésnek ez a rész a legrelevánsabb része, mivel még nem került feldolgozásra egyáltalán és átfogó elemzés sem született még a témában. A magyar szabályozás négy nagyobb részből áll: először a történeti szabályozással foglalkozom, egészen a korai rendelkezésektől végig az 1961-es Btk. elfogadásáig, ideértve a magyar és az egyes korszakokban alkalmazandó osztrák és német rendelkezéseket, kiemelve az osztrák és a német büntetőjog hatásait az egyes vizsgált területekre.

A magyar szabályozás második jelentős részét az 1961-es Btk. bemutatása képezi, amelynek keretében vizsgálom a jogszabályban újonnan megjelenő fegyveresen és felfegyverkezve minősítések fogalmait, az azokhoz kapcsolódó bűncselekményeket, illetve a viszonylag szűk körben elérhető kriminálstatisztikai eredményeket. Az 1961-es Btk. bemutatását követően foglalkozom részletesen az 1978-as Btk-ban foglalt releváns rendelkezésekkel, kiemelve a jogszabálynak a vizsgált minősítő körülményekre vonatkozó újdonságait (például az utánzat megjelenése, a felfegyverkezve minősítésnél az emberi élet kioltása helyett élet kioltására való alkalmasság). Az 1978-as Btk-ra vonatkozó részben mutatom be a rendkívül ellentmondásos bírósági gyakorlatot, illetve a releváns, azonban több esetben hiányosnak tekinthető kriminálstatisztikát. Tekintettel arra, hogy az 1978-as Btk. esetében már viszonylag kielégítő mennyiségű kriminálstatisztikai adat állt rendelkezésre, így lehetőség nyílt a jogalkotás, a joggyakorlat és a statisztikai adatok eredményeinek összevetésére és vizsgálatára, ebből pedig következtetések levonására.

A magyar részben ezt követően a jelenleg hatályos szabályozással foglalkozom, így a 2012-es Btk. vonatkozó rendelkezéseit mutatom be és elemzem, kiemelve a fegyveresen minősítés új, kiegészített fogalmát, az egyes kapcsolódó bűncselekményeket. Emellett kitekintésként mutatom be röviden a szabálysértési törvény és az új gyülekezési törvény releváns szabályozását annak érdekében, hogy a hatályos rendelkezések megfelelően értelmezhetők legyenek. A magyar részt végül a fegyveresen és felfegyverkezve minősítések három büntető törvénykönyvben történő megjelenésük összehasonlításával zárom.

A magyar szabályozást követően foglalkozom a magyar büntetőjogra leginkább hatást gyakorló releváns német büntetőjogi szabályozással, így a fegyverrel, veszélyes eszközzel, egyéb eszközzel és anyaggal minősítések bemutatásával. Hasonlóan a magyar szabályozáshoz, ebben az esetben is elsőként a minősítő körülmények kialakulásának bemutatásával kezdem, kezdődően a porosz büntető törvénykönyv vonatkozó rendelkezéseinek elemzésével. Utána mutatom be részletesen az RStGB-RStGB/StGB releváns szabályait, az RStGB eredeti rendelkezéseitől kezdődően egészen a büntetőjogi reformtörvények által indikált változásokon keresztül 1998-ig. Az RStGB és az RStGB/StGB mellett alaposan megvizsgáltam a Német Demokratikus Köztársaság büntető törvénykönyvét is, az StGB-DDR-t is, tekintettel annak erős szovjet hatására, amely a magyar 1961-es Btk-ban és az 1978-as Btk-ban is megjelent.

Ezt követően foglalkozom az StGB jelenleg hatályos rendelkezéseivel, ideértve annak a minősítő körülményekre vonatkozó, hiányosnak tekinthető szabályozásával. Az StGB vonatkozásában doktori értekezésemben kiemeltem, hogy az egyes minősítések vizsgálatánál mindenképp szükséges megvizsgálni a joggyakorlatot is, tekintettel arra, hogy a jogalkotó fogalmi meghatározások hiányában a jogalkalmazóra bízta az egyes minősítő körülmények, különösen a veszélyes eszközzel, egyéb eszközzel és anyaggal minősítések fogalmainak és szabályozásának kimunkálását. Az StGB esetében is sor került a kriminálstatisztika vizsgálatára és elemzésére, ám kizárólag a lőfegyverek vonatkozásában, mivel a német bűnügyi hatóságok, illetve statisztikai hivatalok a másik három minősítés esetében nem gyűjtenek és kezelnek adatokat.

Az egyes nemzeti szabályozások vizsgálatának utolsó részét az osztrák vonatkozó rendelkezések bemutatása képezi, így a fegyverrel és más eszközzel minősítések áttekintése. Az osztrák rész vizsgálata – az eddigi nemzeti szabályozásokhoz hasonlóan – a történeti szabályozás bemutatásával kezdődik, egészen az 1803-as és az 1852-es büntető törvényektől kezdődően, amelyek a jelenleg hatályos ÖStGB közvetlen előzményeinek tekinthetők. Az osztrák szabályozás történeti részében kihangsúlyozásra kerül, hogy az hogyan érintette a magyar szabályozást, illetve mely korszakokban kellett az osztrák területeken is a német szabályozást alkalmazni, amely pedig így közvetett módon hatott a magyar szabályozásra is. Ezt követően foglalkozom az 1974-ben elfogadott ÖStGB-vel, amelynek vonatkozó rendelkezéseit vizsgálom és elemzem, ideértve az ugyancsak nem egységes bírósági gyakorlatot és a viszonylag hiányos kriminálstatisztikai eredményeket.

A doktori értekezésem ötödik részét képezi a három nemzeti szabályozás összehasonlítása, elsőként a fejlődéstörténetek elemzése és közös elemek keresése, majd pedig a konkrét, hatályos szabályozások vizsgálata. Ebbe a részbe tartozik a fegyveresen-fegyverrel minősítések összehasonlítása is: hogyan alakulnak a fogalmak, azokhoz milyen joggyakorlat kötődik és a szabályozás hatékonysága hogyan értelmezhető a kriminálstatisztika eredményei között. Ezt követi a felfegyverkezve-veszélyes eszközzel-eszközzel-anyaggal-más módon minősítések átfogó összehasonlítása és elemzése azzal, hogy ezek hogyan jelennek meg ténylegesen és a gyakorlatban milyen szerepük van. Az összehasonlítás keretében vetem össze a fegyverutánzatokra vonatkozó egyes nemzeti szabályokat is, figyelemmel a fogalmi meghatározottság hiányára, a joggyakorlat és a jogirodalom ellentmondásosságára, továbbá a kriminálstatisztikai eredmények teljes hiányára.

Végül összefoglalással zárom a doktori értekezés érdemi részét, kiemelve az egyes nemzeti szabályozásokkal kapcsolatos megállapításokat, javaslatokat, illetve a kutatás eredményeként levonható következtetéseket. Az összefoglalás részéhez tartozik a hipotézisek alaposabb vizsgálata és elemzése, illetve igazolásuk vagy cáfolatuk bemutatása is.

A doktori értekezés hetedik szerkezeti része a felhasznált irodalom nemzeti szabályozások szerinti csoportosítása, illetve az utolsó, nyolcadik részként kerül sor a német nyelvű összefoglalásra.

II. Az értekezés új tudományos eredményei

A doktori értekezés keretében egyrészt hipotézisek felállítására és vizsgálatára került sor, másrészt pedig az összefoglalás révén a megállapítások, észrevételek és javaslatok felsorolása történt meg annak érdekében, hogy a tudományos eredmények összefoglalva, egységes helyen elérhetőek legyen.

II.1. A doktori értekezés keretében felállított hipotézisek vizsgálata

A doktori értekezésemben az alábbi hipotéziseket állítottam fel és vizsgáltam meg azokat, megkísérelve azok igazolását vagy cáfolatát:

- a) A fegyveresen minősítéssel rendelkező elkövetett bűncselekmények számának csökkenése:

A hipotézis keretében vizsgáltam, hogyan alakult a fegyveresen minősítéssel rendelkező elkövetett bűncselekmények száma a magyar, német és osztrák területeken. A hipotézis felállításának indokaként egyrészt a fegyverekre vonatkozó szabályozás jelölhető meg, hiszen a korai büntető jogszabályok mellett fokozatosan kialakuló, fegyverekre és lőfegyverekre vonatkozó szabályok egyre alaposabban, pontosabban és részletesebben határozták meg a fegyverek fogalmát, amely lehetőséget biztosított a jogalkotónak, hogy a büntetőjogi szabályozást összhangba hozza a szektoriális szabályokkal.

Ugyanakkor a vizsgálat keretében a felállított hipotézis igazolására csak részlegesen kerülhetett sor, tekintettel arra, hogy kizárólag magyarországi kriminálstatisztika áll rendelkezésre, amely a felállított hipotézisben foglaltakat megfelelően alá tudta támasztani. Ezzel szemben a német és az osztrák hatóságok nem gyűjtenek és kezelnek adatokat a fegyverrel minősítések vonatkozásában, különösen, mivel a nem műszaki értelemben vett fegyverek egyértelmű meghatározására és a műszaki értelemben vett fegyverektől történő elkülönítésére még nem került sor.

- b) A felfegyverkezve minősítéssel rendelkező elkövetett bűncselekmények számának növekedése:

Hasonlóan az első hipotézishez, ebben az esetben is kizárólag a magyar kriminálstatisztikai adatok vizsgálatára és elemzésére kerülhetett sor, mivel a német és az osztrák hatóságok nem gyűjtenek és kezelnek adatot az egyes nemzeti szabályozásaikban megjelenő minősítő körülmények vonatkozásában.

A hipotézist megvizsgálva megállapítható tehát, hogy az abban foglaltak kizárólag részlegesen igazolhatók, a felfegyverkezve minősítéssel rendelkező elkövetett bűncselekmények száma Magyarországon emelkedő tendenciával rendelkezik.

- c) A fegyveresen és felfegyverkezve minősítéssel rendelkező elkövetett bűncselekmények számának alakulása közötti összefüggés vizsgálata

Az említett, harmadik hipotézis igazolására megfelelő módon van lehetőség, azonban az első két hipotézisben foglaltakat tekintve kizárólag Magyarországon. A rendelkezésre álló magyar kriminálstatisztikai adatokat áttekintve megállapítható, hogy a fegyveresen minősítéssel rendelkező elkövetett bűncselekmények száma csökken, míg a felfegyverkezve minősítéssel rendelkező elkövetett bűncselekmények száma növekvő tendenciát mutat, azonban a két eltérő irányú tendencia között egyértelmű és konkrétan indokolható összefüggés nem vagy csak nagyon nehezen fedezhető fel.

Álláspontom szerint a hipotézis részben azzal igazolható, hogy a fegyveresen minősítés körébe tartozó eszközök beszerzése, felhasználása lényegesen nehezebbnek tekinthető, mint a felfegyverkezve minősítés körébe tartozó eszközök esetében. A felfegyverkezve minősítés során használható eszközöket könnyebb beszerezni és adott esetben egy bűncselekmény elkövetése során eszközként használni, emellett kisebb az esélye annak is, hogy az elkövető önmagának sérülést okozna.

Megjegyzendő ugyanakkor, hogy az eltérő irányú tendenciákat nem indokolja a két minősítő körülmény azonos társadalomra veszélyessége, tekintettel arra, hogy a 2012-es Btk-ban foglaltak szerint minden felfegyverkezve minősítéssel rendelkező bűncselekmény elkövethető fegyveresen is. Tekintettel arra, hogy a vonatkozó szabályok változásai miatt a lőfegyver, illetve robbanóanyag nehezebben vált hozzáférhetővé, így egyszerűbbé vált más, könnyebben beszerezhető eszközök igénybevétele a különböző bűncselekmények elkövetése során.

- d) A lőfegyverrel elkövetett bűncselekmények számának csökkenése a magyar, német és osztrák területeken:

Ez a hipotézis álláspontom szerint megfelelően igazolható. A magyar, a német és az osztrák hatóságok – bár eltérő módon feldolgozva – egyaránt gyűjtik és kezelik a lőfegyverrel elkövetett bűncselekményekre vonatkozó adatokat, amelyek a nyilvánosság számára elérhetővé is tesznek. A rendelkezésre álló kriminálstatisztikai adatokat megvizsgálva és összevetve megállapítható, hogy a hipotézis igazolására van lehetőség: a lőfegyverrel elkövetett bűncselekmények számának folyamatos csökkenése ábrázolható. Ebben az esetben ráadásul nem jelenik meg a fegyveresen minősítésre jellemző ingadozás, amely alapvetően a robbanóanyag, robbantószer, a robbanóanyag vagy robbantószer felhasználására szolgáló készülék, illetve ezek utánzata miatt következhetett be.

A lőfegyverrel elkövetett bűncselekmények számának csökkenése a vonatkozó jogszabályok szigorításai miatt fordulhatott elő, hiszen a lőfegyverhez történő hozzájutás lényegesen nehezebbé vált, mint korábban és ennek megfelelően az elkövetésre sincs olyan mértékben lehetőség.

- e) A magyar büntetőjog a vizsgált minősítő körülmények vonatkozásában a német és az osztrák büntetőjogon alapul, illetve azt követi a jelenleg hatályos szabályozás is:

Álláspontom szerint ez a hipotézis nem igazolható egyértelműen, tekintettel arra, hogy a jelenleg hatályos 2012-es Btk. már szinte teljes mértékben elszakadt a német StGB-től és az osztrák és ÖStGB-től, szabályozásbeli hasonlóság nem vagy csak nagyon kis mértékben fedezhető fel.

A korábbi, 1978-es Btk. még kisebb mértékben hordozott olyan jegyeket magán, amelyek az StGB-ÖStGB hatásait mutatják, ugyanakkor már az 1961-es Btk. is az eltávolodás jeleit mutatja, pedig még azt lehetett a leginkább összekapcsolni a korabeli német szabályozással.

Megjegyzendő ugyanakkor, hogy mégis felfedezhető a német és a magyar büntetőjog között hasonlóság a vizsgált minősítő körülmények vonatkozásában figyelemmel az StGB-DDR és az 1961-es és 1978-es Btk-kban foglaltakra, hiszen mindkét területen erős szovjet hatás érződött és bár a magyar és a német jog korábbi eredményei többé-kevésbé megtartásra kerültek, mégis a szovjet hatás érződött mindkét büntető törvénykönyvben. Tehát az említett hipotézis részben igazolható, részben cáfolható, egyértelmű állásfoglalás egyik oldal mellett sem tehető.

A német és az osztrák hatás érvényesülése leginkább az 1961-es Btk. előtt volt érezhető, ugyanis ekkor még a német és az osztrák jog magyar jogra való befolyása erősebb volt, ugyanakkor a szovjet mintája megalkotott törvénykönyvek már elszakadtak a korábbi mintáktól.

II.2. A doktori értekezés tudományos eredményei és azok hasznosításának lehetőségei

A doktori értekezés keretében részletesen bemutatásra került a magyar fegyveresen-felfegyverkezve, a német fegyverrel-veszélyes eszközzel-eszközzel-anyaggal és az osztrák fegyverrel-más eszközzel minősítés kialakulása, hatályos szabályozása, a hozzá kapcsolódó joggyakorlat és kriminálstatisztika is.

Ennek az átfogó leírásnak és az összehasonlításnak az eredményeként került több olyan megállapítás, illetve észrevétel kiemelésre, amelyek az egyes nemzeti szabályozásokat jellemzik és esetlegesen jogszabálmódosítást – ideértve a büntető törvénykönyvek, háttérjogszabályok vagy az adatgyűjtésre vonatkozó jogszabályokat – indukálhatnak, az esetleges jogszabálmódosítás igényét jelezhetik.

Az egyes nemzeti szabályozások vonatkozásában az alábbi észrevételek és megállapítások tételére került sor:

a) Magyar szabályozás:

- A szituációs jogos védelem esetén a szabályozás nem tekinthető teljesen megfelelőnek, mivel a jogalkotó a fegyveresen vagy felfegyverkezve elkövetett, tehát jogtalan támadás esetére állított fel vélelmet és figyelmen kívül hagyta az értelmező rendelkezéseket, amelyek egyértelműen meghatározzák, hogy a fegyveresen és felfegyverkezve minősítés kizárólag bűncselekményre vonatkozhat. Ebben az esetben célszerű lenne egy jogszabálmódosítás, amely jobban megfelelné a jogtalan támadás módjának, ideértve az eltérő kifejezések alkalmazását is (például „fegyverrel” vagy „élet kioltására alkalmas eszközzel”).
- A fegyveresen elkövethető bűncselekmények vonatkozásában célszerű lenne felülvizsgálni több bűncselekményt (nemzetközi gazdasági tilalom megszegése, határzár tiltott átlépése, határzár megrongálása) hogy mindenképp szükséges a minősítés fenntartása vagy sem, tekintettel arra, hogy az említett bűncselekmények esetében a fegyveres elkövetés rendkívül ritkán fordul elő, így fenntartása sem tekinthető mindenképp indokoltnak.
- Az egyetlen bűncselekmény, ahol a fegyveresen minősítés egyedül, a felfegyverkezve minősítés nélkül szerepel, a szökés bűncselekménye, amely esetében a jogalkotó nem indokolta meg a felfegyverkezve minősítés szerepeltetésének elmaradását sem, illetve a német-osztrák büntetőjogi hatáskortól történő minősítés megváltozását (a 2012-es Btk. tervezeteiben fegyverrel, majd a törvényjavaslatban már fegyveresen). Ennek alapján mindenképp célszerű lenne a szökés bűncselekménye esetében a minősítő körülményeket kiegészíteni a felfegyverkezve minősítéssel.

- Az értelmező rendelkezéseket megvizsgálva megállapítható, hogy a magyar büntetőjog a fegyveresen minősítés körében kizárólag a lőfegyvert és annak utánszát szabályozza, az egyéb fegyvereket nem tudja a fegyveresen minősítés körébe vonni és annak megfelelően kezelni, még az utánszátok jogszabályba iktatásával sem. Emellett a robbanóanyag vagy robbantószer felhasználására szolgáló készülék jogszabályi fogalmának meghatározására sem került sor. A szabályozás egységessége érdekében mindenképp célszerű lenne az utánszátok, illetve a robbanóanyag vagy robbantószer felhasználására szolgáló készülék fogalmainak meghatározására, legalább egy iránymutatás keretében.

b) Német szabályozás

- Az StGB esetében a bemutatott német joggyakorlatot megvizsgálva megállapítható, nincs egységes ítélkezési gyakorlat arra vonatkozóan, hogy melyik bűncselekmény esetében kell a műszaki és a nem műszaki értelemben vett fegyvereket minősítő körülményként alkalmazni. Ugyancsak nem alakult ki egységes álláspont annak vonatkozásában, hogy a minősítés mértékét mennyiben befolyásolják az egyes fegyvertípusokba tartozó fegyverek (műszaki vagy nem műszaki értelemben vett fegyverek) és ez az objektív-szubjektív veszélyesség kérdéskörét vizsgálva figyelembe vehető a büntetés kiszabásánál vagy sem.
- Az StGB nem szabályozza a veszélyes eszköz, egyéb eszköz és anyag fogalmát sem, emellett nem is utal semmilyen háttérjogszabályra, amely ebben az esetben alkalmazható lenne és meghatározná az adott fogalmak jelentését. Ennek eredményeként a joggyakorlat dolgozta ki ezeket a fogalmakat, ugyanakkor azok megalkotására csak viszonylag későn került sor és ennek eredményeként nem felelnek teljes mértékben a jelenlegi elvárásoknak, így a jogbiztonság és a jogfejlesztő értelmezés elveinek sem. Értelmezésük nem egyértelmű, ráadásul több olyan modern eszközt, így például az utánszátokat nem tudják kezelni, amelyek alkalmazása egyre gyakoribbnak tekinthető.

Így szükség lenne egy olyan iránymutatásra, amely kötelező az összes német bíróság számára és megfelelően tartalmazza a fegyverrel-veszélyes eszközzel-eszközzel-anyaggal négyes értelmezését és fogalmi meghatározását, emellett joggyakorlatot könnyítő példákkal szolgálna az alsóbb szintű bíróságok részére.

- A nem műszaki értelemben vett fegyverek és a veszélyes eszközök esetében nem került meghúzásra olyan egyértelmű határvonal, amely érdemileg elhatárolná egymástól a két minősítő körülményt, és aminek alapján a jogalkalmazó eltérő mértékű büntetést szabhatna ki. Ez az összemosódás álláspontom szerint mindenképp akadályozza a jogalkalmazót, hiszen ennek eredményeként minden esetben külön-külön vizsgálnia kell az adott bűncselekményhez tartozó joggyakorlatot és az adott eszközt is, amelynek alapján eldönthető, hogy a bűncselekmény minősítése hogyan alakul.
- Az utánszabások kérdéskörét is célszerű lenne megfelelően rendezni, hiszen a híres-hírhedt Labello-eset nem foglalkozik kielégítő módon a fegyverutánszabatokkal, a minősítés megállapítása nem tekinthető egyértelműnek. A jogalkalmazó minden esetben nehéz helyzetben van, amennyiben az elkövető a bűncselekmény során fegyverutánszabatot használt.

c) Osztrák szabályozás

- Az ÖStGB általános részében részben büntetékiszabási szempontként, részben minősítő körülményként jelenik meg a fegyverrel vagy fegyveres erőszakkal elkövetés, amelynek ugyanakkor értelmezését nem adta meg a jogalkotó. Így azok egyes esetekben büntetékiszabási szempontként értelmezhetők, míg más esetekben látens minősítő körülményként jelennek meg viszonylag nagyobb számú bűncselekmény esetében. Ez pedig eltérő ítélkezési gyakorlatot eredményez.

- A fegyverrel minősítés esetében mindenképp célszerű lenne egyértelműen rögzíteni, hogy a fegyverek minden esetben az osztrák fegyvertörvényben foglaltak szerint kerültek meghatározásra vagy sem. Hasonló nehézség merül fel a más eszközzel minősítés szabályozása esetében, hiszen megfelelő jogszabályi fogalom hiányában a joggyakorlat alakította ki fogalmat, amely ugyanakkor hiányosnak és túlzottan tágan tekinthető, ennek eredményeként pedig az egységes jogalkalmazást nem teszi lehetővé.
- A német büntetőjoghoz hasonlóan az osztrák büntetőjog sem tudja megfelelően kezelni az utáncat kérdéskörét, tekintettel arra, hogy az ÖStGB vagy bármely háttérjogszabálya nem foglalkozik ezzel a területtel és a joggyakorlatban sem merült fel még ennek megfelelő értelmezése. Így pedig a jogalkalmazó utánczattal elkövetés esetére nem tud megfelelő minősítést alkalmazni.

A fentiek alapján a doktori értekezés tudományos eredményei a magyar anyagi büntetőjog keretében hasznosíthatók, még hozzá a magyar, a német és az osztrák szabályozásokat áttekintve leginkább a magyar jogszabályok esetleges módosítása vonatkozásában. A 2012-es Btk. viszonylag alaposan és részletesen szabályozza az említett minősítő körülményeket, ugyanakkor az eddig bemutatott szabályozás mindenképp pontosításra szorul, emellett a joggyakorlat egységesítésére is szükség lenne. A hasznosítási lehetőségek tehát jogszabálymódosítás, joggyakorlat-egységesítés és kriminálstatisztikai adatgyűjtésre vonatkozó pontosítás keretében jelennek meg.

Nyilvántartási szám: DEENK/281/2018.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Miskovics Mariann
Neptun kód: D4CNFM
Doktori Iskola: Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10035868

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Folyóiratcikkek, tanulmányok (6)

1. **Miskovics, M.:** A fegyveres elkövetés értelmezésének változásai az 1961-es büntető törvénykönyvtől napjainkig.
Belügyi Szemle. 64 (6), 91-107, 2016. ISSN: 2062-9494.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: A
2. **Miskovics, M.:** A fegyveres rablás bűncselekményének változásai a joggyakorlat és a kriminálstatistika tükrében.
Jura. 21 (1), 244-251, 2015. ISSN: 1218-0793.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: A
3. **Miskovics, M.:** A felfegyverkezve elkövetett hivatalos személy elleni erőszak változásai az 1961-es büntető törvénykönyvtől napjainkig.
Iustum Aequum Salutare. 10 (4), 125-139, 2015. ISSN: 1787-3223.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: A
4. **Miskovics, M.:** A felfegyverkezve elkövetés büntetőjogi megítélése.
Magyar Rendészet. 14 (4), 65-73, 2014. ISSN: 1586-2895.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: B
5. **Miskovics, M.:** Rendszeresítés kontra egyenértékűség a védelmi célú közbeszerzésekben: egy precedensértékű határozat.
Közjogi Szemle. 7 (2), 74-79, 2014. ISSN: 1789-6991.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: A
6. **Miskovics, M.:** Az orvvadászat hatályos hazai szabályozása.
Magyar Rendészet. 12 (4), 63-70, 2012. ISSN: 1586-2895.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: B

További közlemények

Folyóiratcikkek, tanulmányok (4)

7. **Miskovics, M.:** Az építési beruházásokra vonatkozó új közbeszerzési szabályok.
Magyar Építéstechnika. 12, 38, 2015. ISSN: 1216-6022.
8. **Miskovics, M.:** Az új közbeszerzési törvény fontosabb rendelkezései.
Magyar Építéstechnika. 11, 42-43, 2015. ISSN: 1216-6022.
9. **Miskovics, M.:** A fegyverrel, veszélyes eszközzel, eszközzel, illetve egyéb eszközzel történő elkövetés kialakulása és fejlődése a porosz büntetőjogtól kezdve napjainkig.
Profectus in Litteris. 5, 237-246, 2013. ISSN: 2062-1469.
10. **Miskovics, M.:** Christoph Krampe: A római jog a nyílt tengeren - A jók és igazságosok művészete.
Jog Állam Politika. 5 (3), 157-165, 2013. ISSN: 2060-4580.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: A

Konferenciaközlemények (7)

11. **Miskovics, M.:** Assault against Public Officials with a Deadly Weapon.
In: Tavaszi Szél 2015 = Spring Wind 2015 : konferenciakötet. Szerk.: Keresztes Gábor, Linceum Kiadó ; Doktoranduszok Országos Szövetsége, Eger, 257-268, 2015. ISBN: 9786155250033
12. **Miskovics, M.:** A fegyveres elkövetés hatályos szabályozása az osztrák büntetőjogban.
In: Jogalkotás és jogalkalmazás a XXI. század Európájában. Szerk.: Zoványi Nikolett, Doktoranduszok Országos Szövetsége, Debrecen, 251-257, 2014. ISBN: 9786158004411
13. **Miskovics, M.:** A felfegyverkezve történő elkövetés és az emberölés kapcsolata.
In: Tavaszi Szél 2014 = Spring Wind 2014. Szerk.: Csiszár Imre, Kőműves Péter Miklós, Doktoranduszok Országos Szövetsége, Debrecen, 510-518, 2014. ISBN: 9789638956064
14. **Miskovics, M.:** The Tendency of Crimes Committed with Tools in Hungary.
In: Prospects for the European Union: Borderless Europe? Szerk.: Lőrincz András, Institute for Cultural Relations Policy, Budapest, 187-196, 2014. ISBN: 9786155432019
15. **Miskovics, M.:** A fegyveresen történő elkövetés az új magyar büntető törvénykönyvben a szocialista és a régi büntető törvénykönyvek tükrében.
In: Együtt a biztosabb tudományos karrierért, a jövőtervezésért: PEME VII. Ph.D. konferencia. Szerk.: Koncz István, Szova Ilona, Professzorok az Európai Magyarországiért Egyesület, Budapest, 17-29, 2013. ISBN: 9789638991508

16. **Miskovics, M.:** A fegyveresen és felfegyverkezve történő elkövetés kialakulása Magyarországon.
In: Tudományos Próbapálya: PEME VI. Ph.D. konferencia. Szerk.: Koncz István, Nagy Edit,
Professzorok az Európai Magyarországért Egyesület, Budapest, 125-136, 2013. ISBN:
9799638843388
17. **Miskovics, M.:** Das Begehen mit Waffe im deutschen Strafrecht.
In: Doktoranduszok Fóruma: Miskolc, 2013. november 7.: Állam- és Jogtudományi Kar
Szekciókiadványa. Szerk.: Stipta István, Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc, 201-205, 2013.

MTA Állam- és Jogtudományi Bizottsága irányelvei szerint:

„A” kategóriás folyóiratban megjelent publikációk: 5, melyek közül az értekezés
alapjául szolgál: 4

„B” kategóriás folyóiratban megjelent publikációk: 2, melyek közül az értekezés
alapjául szolgál: 2

A DEENK a Jelölt által az IDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudományometriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2018.08.16.

Die Thesen der Dissertation (PhD)

**DIE ERSCHEINUNG DER QUALIFIKATIONSUMSTÄNDE
„MIT WAFFE“ UND „BEWAFFNET“ IM UNGARISCHEN, DEUTSCHEN UND
ÖSTERREICHISCHEN STRAFRECHT**

Dr. Minkó-Miskovics Mariann

Doktorvater: Dr. Madai Sándor, PhD, Universitätsdozent

UNIVERSITÄT DEBRECEN
Marton Géza Staats- und Rechtswissenschaftliche Schule

Debrecen, 2018

I. Die Vorgeschichte und die Zielsetzungen der Dissertation

Im Hinblick darauf, dass im XXI. Jahrhundert in den ungarischen Nachrichten immer öfter Themen auftauchen, wie Straftaten, die mit Waffe¹ oder bewaffnet begangen werden, wird es immer mehr darüber diskutiert, mit welchen Werkzeugen und wieso diese Straftaten begangen wurden. Gleichzeitig sind dem Durchschnittsbürger – der keine rechtswissenschaftliche Ausbildung hat – diese Straftaten, die mit Waffe oder bewaffnet begangen werden, in den Nachrichten von keiner speziellen Bedeutung.

Dafür sind die Straftaten, die mit Waffe oder bewaffnet begangen werden, für Leute mit rechtswissenschaftlicher Ausbildung von großer Bedeutung, weil diese Qualifikationen – obwohl sie sehr oft vorkommen – nicht so drückend und nicht so schwer zu interpretieren sind, wie für Leute ohne rechtswissenschaftliche Ausbildung. Aber sehr oft verstehen sogar Leute mit rechtswissenschaftlicher Ausbildung die Bedeutung dieser zwei Qualifikationsumstände nicht, und sie kennen ihre Hintergründe und Regulationen auch nicht.

Die Schwierigkeit mit den Qualifikationen „mit Waffe“ und „bewaffnet“ zeigt sich eigentlich darin, dass die zwei Qualifikationsumstände – obwohl sie eine lange Entwicklungsgeschichte haben – nicht entsprechend reguliert und die Hintergründe Rechtsnormen nicht befriedigend konstituiert sind; weiterhin ist die Rechtspraxis auf diesem Gebiet auch nicht eindeutig. Es ist bei den Qualifikationen „mit Waffe“ und „bewaffnet“ anzumerken, dass der Begriff von Waffe in dem ungarischen Strafgesetzbuch relativ oft erscheint, und das in den verschiedensten Weisen. Nach der ungarischen Regelung, kann die Waffe als Begriff eine chemische, biologische oder nukleare Waffe sein oder auch eine traditionelle Waffe bedeuten.

¹ Die deutsche Sprache hat leider kein Wort für den ungarischen Qualifikationsumstand mit Waffe, dieser Ausdruck bedeutet die folgende: mit einer Waffe begeht die Straftat, wer eine Schusswaffe, Sprengstoff, Sprengmittel, zur Verwendung von Sprengstoff oder Sprengmitteln dienende Geräte bei sich trägt oder die Straftat unter die Drohung mit der Attrappe der in den Buchstaben a bis d festgelegten Waffen begeht. Gesetz Nr. C. von 2012 über das Strafgesetzbuch § 459 (1) 5.
In diesem Fall, die Qualifikationsumstände mit Waffe ist die ungarische Begriff, mit der Waffe ist die deutsche und österreichische Begriff.

Daneben kann die Waffe als Begehungsobjekt erscheinen (zum Beispiel bei Straftaten von Missbrauch von Schusswaffen und Munition, Anwendung von Waffen, die durch einen internationalen Vertrag verboten sind), sie kann als Werkzeug des Begehens stehen (Anwendung von Waffen, die durch einen internationalen Vertrag verboten sind, oder beabsichtigte oder fahrlässige Gefährdung bei der Berufsausübung), aber sie kann auch als Gesamtheit spezieller Leute erscheinen (bewaffnete Kräfte, als organisierte Gesamtheit von waffenbenutzenden Leute).

Daneben erscheint die Waffe als Begehungsobjekt auch in einer speziellen Form, im Hinblick darauf, dass das ungarische Strafgesetzbuch auch Straftaten reguliert, deren schwerere Form ausschließlich mit Waffe begehbar ist, daneben gibt es auch viele Straftaten in den Strafrechtsnormen, bei denen die Benutzung von Werkzeugen, die typisch, oder untypisch geeignet für Auslösen des Lebens sind, zusammen reguliert ist. Dementsprechend beinhalten die Qualifikationen „mit Waffe“ und „bewaffnet“ die speziellen Erscheinungsformen von Waffenbegriff in Strafgesetzbüchern, an denen sich eine sehr weitverbreitete, aber nicht immer genaue und zufriedenstellende Regulation verbindet.

Wegen der Mängel und Anomalien, gibt es auch keine eindeutige Rechtspraxis im Gebiet. Der Mangel der Rechtspraxisindeutigkeit und die Ungenauigkeit der erreichbaren kriminalstatistischen Daten führt zu Rechtsunsicherheit.

Eine ähnliche Schwierigkeit taucht auch im deutschen und österreichischen Strafrecht auf, weil die Regelung – obwohl es auf beiden Gebieten während einer langen, organischen Entwicklung entstanden ist – nicht komplett ist. Im deutschen und österreichischen Raum hat der Gesetzgeber dem Rechtsanwender einen größeren Spielraum gegeben, um die nicht ganzheitlich definierte Begriffe auszuarbeiten, was aber dazu geführt hat, dass die untersten Gerichte unterschiedliche Interpretationen für die Begriffe haben, und es abweichende Beschlüsse entstehen.

Die abweichenden Standpunkte der Rechtsliteratur über die Elemente der einzelnen Qualifikationen bereitet bei alle drei Gebieten Schwierigkeiten, wie auch die nicht entsprechende Sammlung und Aufarbeitung der kriminalstatistischen Daten. Deswegen ist es in den einzelnen Ländern nicht möglich, den Ablauf den Straftatenzahlen zu messen und auszuwerten, weiterhin ist die Untersuchung der Zusammenhänge mit den Rechtsnormen und Rechtspraxis immer schwieriger oder unsicherer.

Die einzelnen Nationalgerichtshöfe interpretieren die Qualifikationen mit Waffe und bewaffnet ziemlich unterschiedlich, sie stellen die Qualifikationsumstände unterschiedlich fest, insbesondere bezüglich deren Begriffe und Werkzeuge, die für den Straftat benutzt wurden. Deswegen ist auch die erteilte Strafe unterschiedlich, und da es keine eindeutige Rechtspraxis gibt, kommt Rechtsunsicherheit vor.

1.1. Kurze Zusammenfassung der erzielten Forschungsübung

Wegen der obenstehenden ist es aufgetaucht, dass es nötig wäre, eine umfassende und begründete Zusammenfassung zu erstellen, die die Entstehung der Regulationen der Qualifikationen mit Waffe und bewaffnet, den Vergleich der geltenden Regelungen, und auch die Untersuchung der Rechtspraxis und der kriminalstatistischen Dateien der einzelnen Äras beinhalten würde.

Deswegen wurde es als Forschungsaufgabe erzielt, die Qualifikation mit Waffe und bewaffnet im ungarischen Strafrecht und eventuell im Ordnungswidrigkeitsrecht zu untersuchen. Die Untersuchung umfing – im Interesse der Ausführlichkeit und Gründlichkeit bei diesen Qualifikationsumständen – die Analyse der Entwicklung von den Qualifikationen mit Waffe und bewaffnet vom Beginn der Mittelalter, im Hinblick auf die Rechtsnormen mit neuen Regelungen und Elementen ausgegeben von den einzelnen Herrschern. Darauffolgend beschäftige ich mich mit den modernen Strafgesetzbüchern: mit den Regelungen im Kodex Csemegi, dem Gesetz Nr. V von 1961 über das Strafgesetzbuch der Ungarischen Volksrepublik (im weiterhin als StGB-1961) und mit dem Gesetz Nr. IV von 1978 über das Strafgesetzbuch (im weiterhin als StGB-1978).

Neben der Beschreibung der historischen Entwicklung habe ich es auch für wichtig gehalten, die zur Zeit geltende Regelung, dh. Gesetz Nr. C von 2012 über das Strafgesetzbuch (im weiterhin als StGB-2012) ausführlich zu beschreiben, inkludiert die relevante Rechtspraxis und die erreichbaren kriminalstatistischen Ergebnisse.

Neben der ungarischen Regelung habe ich mich auch mit der deutschen und österreichischen Regulation beschäftigt, aus mehreren Gründen: in der ungarischen Geschichte war der deutsche und österreichische Einfluss schon immer sehr stark, die Frage der gemeinen Vergangenheit kommt bei mehreren Zeitaltern vor, einschließlich der gemeinsamen Herrscher. Aus der gemeinsamen Vergangenheit resultiert natürlich auch eine gemeinsame Gesetzgebung und Rechtsanwendung: das österreichische Recht war mehrmals auf den ungarischen Gebieten anzuwenden, beziehungsweise das deutsche Recht auf österreichischen Gebieten, so erschien das deutsche Recht indirekt auch auf den ungarischen Gebieten. So konnte es festgestellt werden, dass das ungarische Strafrecht bei den Qualifikationen „mit Waffe“ und „bewaffnet“ einen sehr starken deutschen und österreichischen Einfluss hat.

Die deutsche Regelung ist die anspruchsvollste, es ist das Ergebnis von einer organischen Entwicklung, im Hinblick darauf, dass das Reichstrafgesetzbuch von 1852 (im weiterhin als RStGB) heute immer noch in Kraft ist, obwohl es bis 1998 ständig größeren Veränderungen unterging (im weiterhin als RStGB/StGB) und nach 1998 nur kleinere Veränderungen vorgenommen wurden (im weiterhin als StGB). Bei der Untersuchung des StGB konnte es festgestellt werden, dass die geprüften Qualifikationsumstände in einer anderen Form erschienen sind: die Straftaten können mit Waffe, mit einem gefährlichen Werkzeug, mit Werkzeug oder mit einer Substanz begangen werden. Abweichend von der ungarischen Regulation, hat der deutsche Gesetzgeber nur bei der Waffe eine Hintergrundrechtsnorme festgelegt, der nur mit Schusswaffen gearbeitet hat, und die Ausarbeitung der weiteren Begriffe (Definition vom gefährlichen Werkzeug, Werkzeug oder Substanz) der Rechtsanwender überlassen hat. Die avisierte Forschungsaufgabe umfange die Untersuchung des Strafgesetzbuches des anderen Deutschlands, das Strafgesetzbuch der Deutschen Demokratischen Republik (im weiterhin als StGB-DDR), weil es – wie das StGB-1961 – von sowjetischem Einfluss geprägt ist, und seine Erstellung im Jahre 1968 kann mit dem StGB-1961, StGB-1978 und mit dem ÖStGB von 1974 parallelisiert werden.

In meiner Dissertation habe ich ausführlich analysiert, wie diese Rechtsinstitute entstanden sind, wie sich ihre Regelungen verändert haben, und wie die Rechtspraxis die Begriffsmängel behandelt hat. Um die deutsche Regelung ganzheitlich zu präsentieren, habe ich mich auch mit den erreichbaren, aber ziemlich mangelhaften kriminalstatistischen Daten beschäftigt, und versuchte sie als Hintergrund der Rechtsnormen und Rechtspraxisveränderungen zu analysieren.

Ähnlich zu den deutschen Regelungen, hatte die österreichische Regelung auch einen sehr starken Einfluss auf die ungarische Gesetzgebung, das österreichische Recht musste eine ganz lange Zeit auf den ungarischen Gebieten benutzt werden. Gleichzeitig wurde das österreichische Recht von deutschem Einfluss geprägt, deswegen formten sich die geprüften Qualifikationsumstände ähnlich wie im deutschen Recht: Straftaten konnten mit Waffe oder mit einem anderen Mittel begangen werden. Der deutsche Einfluss war vor 1974 am stärksten, bevor das zurzeit geltende Strafgesetzbuch von Österreich (im weiterhin: ÖStGB) in Kraft getreten ist, insbesondere bei den Strafgesetzbüchern von 1803 und 1852. Deswegen ist es zweckgemäß, die österreichischen Regelungen gründlich und detailliert auf dem Gebiet der Qualifikationsumstände zu forschen, um die mit den ungarischen und deutschen Regelungen vergleichen zu können.

Neben der Darstellung der einzelnen Nationalregelungen wurde auch als Forschungsausgabe avisiert auch ihr Vergleich bezüglich der geprüften Qualifikationsumständen während der Geschichte, der einzelnen Qualifikationsumstände und ihrer Begriffe, ihrer Regelungen, der Erscheinung in Straftaten, der Rechtspraxis, weiterhin der Kriminalstatistik avisiert. Nach meinem Standpunkt war dieser Vergleich nötig, damit der Einfluss des deutschen und österreichischen Rechts auf das ungarische Recht untersucht werden kann und damit die Ähnlichkeiten, die Abweichungen und die Anomalien in den Rechtsnormen und in der Rechtspraxis auch analysiert werden können.

I.2. Kurze Beschreibung der vorgenommenen Untersuchungen, die Methoden der Materialsammlung und die Aufschließung der Quellen

Für die Darstellung der äußerst weitverbreiteten Nationalregelungen habe ich folgende Methoden für die Untersuchungen benutzt:

- Sammlung von ungarischen, deutschen und österreichischen Rechtsnormen, Aufarbeitung und Interpretation der gesammelten Rechtsnormen, insbesondere die Übersetzungen von Althochdeutsch oder Deutsch auf Ungarische Sprache;
- Sammlung und Übersicht von ungarischen, deutschen und österreichischen Rechtsnormenentwürfen und –empfehlungen, ihr Vergleich mit den angenommenen Rechtsnormen im Hinblick auf die geprüften Qualifikationsumstände, Anmerkung der Ähnlichkeiten und Abweichungen, Prüfung und Begründungssuche bei den Abweichungen;
- Forschung der ungarischen, deutschen und österreichischen Fachliteratur: Sammlung und Bearbeitung ungarischer und deutschsprachiger Kommentare, Monographien, Studienblätter, Zeitschriften, Dissertationen, ggf. die Übersetzung von Deutsch auf Ungarisch, Bearbeitung und Interpretation der gesammelten Materialien;
- Durchsicht und Prüfung der ungarischen, deutschen und österreichischen Kriminaldatenbanken, insbesondere ein Überblick aller erreichbaren Daten und die Filterung der vorhandenen kriminalstatistischen Daten, weiterhin die Aufarbeitung der erreichten Daten, um sie in der Dissertation in verschiedenen Diagrammen zu präsentieren;
- Anfrage bei den ungarischen, deutschen und österreichischen Kriminal- und Statistiksbehörden für die Ergänzung und Zentralisierung der erreichbaren oder mangelhaften kriminalstatistischen Daten wegen deren Präsentation in verschiedenen Diagrammen der Dissertation;
- Kontaktaufnahme mit der Sicherheits- und Datenhandelshauptabteilung des Justizministeriums, damit die Kommissionsumschläge und Gesetzentwürfe des StGB-2012 und die eventuellen Veränderungsempfehlungen untersucht werden können und die Ergebnisse in der Dissertation zu verarbeiten sind;

- kurze Bildungsreise im Rahmen vom Campus Hungary Programm nach Berlin, Deutschland, mehrere Gespräche über das Forschungsthema, Materialsammlung, insbesondere über die Rechtsliteraturen und ihr Relevanz mit Prof. Dr. Bernd Heinrich Lehrer und Professor an der Humboldt Universität Berlin, Juristische Fakultät, Lehrstuhl für Strafrecht, Strafprozessrecht, ausländisches Strafrecht und Strafrechtstheorie;
- kurze selbst-organisierte Bildungsreise nach Wien, Österreich, Diskussionen und Materialsammlung mit Prof. Dr. Helmut Fuchs Lehrer und Professor an der Universität Wien, Rechtswissenschaftliche Fakultät, Institut für Strafrecht und Kriminologie über den geprüften Qualifikationsumständen;
- Korrespondenz mit Prof. Dr. Bernd Heinrich, Lehrer und Professor vom Eberhard Karls Universität Tübingen, Juristische Fakultät, Lehrstuhl für Strafrecht, Strafprozessrecht und Urheberrecht wegen die Anschaffung und Bearbeitung von weiteren nötigen Materialien;
- Fernleihverkehren zwischen ungarischen, deutschen und österreichischen Bibliotheken um die nötigen, aber nicht erreichbaren deutschen und österreichischen Quellen, wie zum Beispiel die relevanten Dissertationen vom Beginn des XIX. Jahrhunderts zu erreichen und zu analysieren, weiterhin in diese Dissertation zu integrieren.

1.3. Strukturalische Darstellung der Dissertation

Die Dissertation hat sieben strukturalische Teile in der folgenden Reihenfolge: Einführung, Darstellung der ungarischen Regelungen, Beschreibung der relevanten deutschen Regelungen, Auslegung der betreffenden österreichischen Regelungen, der Vergleich der drei Nationalregelungen auf dem Gebiet der geprüften Qualifikationsumstände, Zusammenfassung und Literaturverzeichnis.

In der Einführung ist es ausführlich präsentiert, nach welchen Gründen das Thema ausgewählt wurde, überhaupt wie die Qualifikationen mit Waffe und bewaffnet in der Regelung erscheinen, und was für eine Bedeutung diese Qualifikationen haben. Die Einführung enthält auch die Bestimmung der Thesen: welche Thesen werden in der Dissertation geprüft, deren Beweise oder Widerlegungen, und die Mittel mit denen es möglich ist.

Nach der Einführung folgt die detaillierte Vorstellung der ungarischen Regelungen der Qualifikationen mit Waffe und bewaffnet, da dieser Teil die höchste Relevanz in der Dissertation hat: es wurde noch nicht aufgearbeitet und es gibt noch keine umfassende Analyse in diesem Thema. Die Beschreibung der ungarischen Regelung hat vier größere Teile: erstmal die ungarische Rechtsgeschichte, von den frühen Regelungen bis zum StGB-1961, insbesondere die ungarischen und die zeitweise angewendeten österreichischen und deutschen Regelungen, vor allem die Wirkung des deutschen und österreichischen Strafrechts auf die geprüften Gebiete.

Der zweitgrößte Teil der ungarischen Regelungen ist die Darstellung des StGB-1961, in dem die Begriffe der neu erschienenen Qualifikationen mit Waffe und bewaffnet untersucht werden, die verbundenen Straftaten und die begrenzt erreichbaren Ergebnisse der Kriminalstatistik werden auch gesichtet. Nach der Darstellung des StGB-1961 befasse ich mich mit den relevanten Regelungen des StGB-1978, mit Anmerkung der Neuigkeiten der Qualifikationsumstände (zum Beispiel die Vorstellung von Attrappen, bei der Qualifikation bewaffnet nicht die Geeignetheit Menschenleben auszulöschen, sondern nur Leben auszulöschen).

In dem Teil des StGB-1978 stelle ich die widersprüchliche Rechtspraxis und die erreichbare, aber tatsächlich mangelhafte Kriminalstatistik vor. Die Kriminalstatistik über die StGB-1978 war schon in einer fast normalen Menge erreichbar, da war es möglich die Ergebnisse der Gesetzgebung, der Rechtsanwendung und der Kriminalstatistik entgegenzuhalten und danach Folgerungen abzuleiten. Der letzte Teil der ungarischen Regelung ist die geltende Regelung: Darstellung und Analyse der relevanten Regulation des StGB-2012, Anmerkungen des neuen Begriffes der Qualifikation mit Waffe und auch die neu verbundenen Straftaten. Daneben, als Ausblick stelle ich die neuen relevanten Regelungen des Ordnungswidrigkeitsgesetzes und des Versammlungsgesetzes vor, damit diese mit den geltenden Regelungen zusammen interpretieren werden können. Den ungarischen Teil schieße ich mit dem Vergleich der drei Qualifikationsumstände mit Waffe und bewaffnet in den drei ungarischen Strafgesetzbüchern.

Nach der ungarischen Regulation zeige ich die deutsche strafrechtliche Regelung, die den größten Einfluss auf die ungarische Regelung hatte: somit mit der Darstellung der Qualifikationen mit Waffe, mit gefährlichem Werkzeug, mit Werkzeug und mit Substanz. Wie bei dem ungarischen Teil, fange ich mit der Geschichte der Qualifikationsumstände an, dann folgt die Analyse der betroffenen Teile des preußischen Strafgesetzbuches. Danach beschäftige ich mich mit der Darstellung der relevanten Regulationen des RStGB-RStGB/StGB, von den originalen Regelungen des RStGB durch die Reformgesetze bis 1998. Neben dem RStGB und RStGB/StGB habe ich auch das Strafgesetzbuch der Deutschen Demokratischen Republik gründlich untersucht, da das StGB-DDR wegen seiner schweren sowjetischen Wirkung aufgezeigt, der auch im StGB-1961 und StGB-1978 erschienen ist.

Danach beschäftige ich mich mit den geltenden Regelungen des StGB, darunter die mangelhaften Regelungen über die Qualifikationsumstände. Ich habe es in meiner Dissertation hervorgehoben, dass bei den einzelnen Qualifikationen wichtig ist, auch mit der Rechtspraxis zu arbeiten, weil der Gesetzgeber wegen Mangel an Definitionen die Ausarbeitung der Qualifikationen dem Rechtsanwender überlassen hat, insbesondere die Begriffe und die Ausübung der Regelungen der Qualifikationen mit gefährlichem Werkzeug, mit Werkzeug und mit Substanz. Die kriminalstatistische Untersuchung und Analyse wurde bei dem StGB auch durchgeführt, aber ausschließlich bei den Schusswaffen, weil die deutschen Kriminalbehörden und die Statistikämter keine Dateien über die drei anderen Qualifikationen sammeln und behandeln.

Den letzten Teil der Nationalregelungsprüfung ergibt die Darstellung der relevanten österreichischen Regelung, dh. die Übersicht der Qualifikationen mit der Waffe und mit einem anderen Mittel. Die Prüfung des österreichischen Teils beginnt – wie im Fall der anderen Nationalregelungen – mit der Darstellung der Vorgeschichte der Strafgesetze von 1803 und 1852, die eigentlich als die unmittelbare Vorgeschichte des geltenden ÖStGB betrachtet werden können. In der Geschichte der österreichischen Regeln wurde unterstrichen, wie sie die ungarischen Regelungen beeinflusst haben, und in welche Zeitaltern die deutschen Regelungen auf den österreichischen Gebieten zu benutzen waren, was indirekt auf den ungarischen Regelungen eine Wirkung zeigte. Danach präsentiere ich das ÖStGB (in Kraft getreten 1974), prüfe und analysiere die relevanten Regelungen, darunter die nicht einheitliche Rechtspraxis und die relativ mangelhaften Ergebnisse der Kriminalstatistik.

Das fünfte Teil meiner Dissertation bildet der Vergleich der drei Nationalregelungen, erstmal die Analyse der Entwicklungsgeschichte und die Suche nach gemeinsamen Elementen, danach die Prüfung der konkreten, geltenden Regelungen. Dieser Teil enthält den Vergleich der Qualifikationen mit Waffe und bewaffnet: wie die Begriffe aussehen, welche Rechtspraxis ist verknüpft und wie die Effektivität der Regelungen bei den Kriminalstatistikergebnissen aussieht. Danach kommt der umfassende Vergleich und Analyse der Qualifikationen bewaffnet-mit gefährlichen Werkzeug-mit Werkzeug- mit Mittel- mit einem anderen Mittel: wie sie wirklich erscheinen und welche Funktion sie im Rechtspraxis haben. Durch den Vergleich stelle ich die einzelnen Nationalregelungen über die Waffenattrappen, insbesondere die Begriffsbestimmungsmangel, die Widersprüchlichkeit der Rechtspraxis und Rechtsliteratur, weiterhin das Nichtvorhandensein von vollständigen Kriminalstatistikergebnisse gegenüber.

Ich beende den relevanten Teil der Dissertation mit der Zusammenfassung, hebe die Feststellungen, Empfehlungen und die Folgerungen nach den Forschungsergebnissen über die einzelnen Nationalregelungen vor. Die Zusammenfassung enthält auch die gründlichere Prüfung und Analyse der Thesen, und die Darstellung ihrer Erklärung oder Widerlegung.

Die Dissertation endet mit dem Literaturverzeichnis, arrangiert nach den einzelnen Nationalregelungen.

II. Die neuen wissenschaftlichen Ergebnisse der Dissertation

In der Dissertation steht einerseits die Aufstellung und Prüfung der Thesen, andererseits folgt in der Zusammenfassung die Auflistung der Feststellungen, Bemerkungen und Empfehlungen um die wissenschaftliche Ergebnisse zusammengefasst und einheitlich erreichbar zu machen.

II.1. Die Untersuchung der aufgestellten Thesen in der Dissertation

Ich habe die folgenden Thesen in meiner Dissertation aufgestellt und untersucht, und versucht sie zu erklären oder ihnen widerzusprechen:

a) Die Verringerung der begangenen Straftaten mit der Qualifikation mit Waffe:

Ich habe es bei der Hypothese untersucht, wie sich die Nummer der begangenen Straftaten mit der Qualifikation mit Waffe auf den ungarischen, österreichischen und deutschen Gebieten gestaltet hat. Der Grund der Thesenauflegung ist einerseits die Waffenregelung, weil sie – neben den früheren Strafrechtsnormen – allmählich aufgetaucht sind, und die Waffenbegriffe immer gründlicher und genauer bestimmt haben, die eine Möglichkeit für die Gesetzgeber gegeben haben, die strafrechtlichen Regelungen mit den sektoralen Regulationen zu harmonisieren.

Leider war es nur möglich die These teilweise zu erklären, weil nur die ungarische Kriminalstatistik erreichbar ist, obwohl sie die aufgestellte These entsprechend unterstützen konnte. Dagegen sammeln und behandeln die deutschen und österreichischen Behörden keine Daten über die Qualifikation mit Waffe, insbesondere, weil die eindeutige Unterscheidung von Waffen im technischen Sinne und nicht im technischen Sinne noch nicht völlig passiert ist.

b) Der Anstieg der begangenen Straftaten mit der Qualifikation bewaffnet:

Wie bei der ersten Hypothese, war in diesem Fall auch nur auch möglich, die ungarischen kriminalstatistischen Daten zu prüfen und zu analysieren, weil die deutschen und österreichischen Behörden keine Dateien über die Qualifikationsumstände in ihren Regelungen sammeln und behandeln.

Nach der Untersuchung der Hypothese ist feststellbar, dass sie nur teilweise erklärlich ist: die Nummer der begangenen Straftaten mit der Qualifikation bewaffnet hat eine ansteigende Tendenz.

- c) Die Untersuchung des Zusammenhanges zwischen der Nummer der begangenen Straftaten mit den Qualifikationen mit Waffe und bewaffnet:

Die genannte, dritte Hypothese kann entsprechend erklärt werden, aber die ersten zwei Hypothesen ausschließlich in Ungarn. Die erreichbaren ungarischen kriminalstatistischen Daten zeigen, dass sich die Nummer der begangenen Straftaten mit der Qualifikation mit Waffen verringert, und die Nummer der begangenen Straftaten mit der Qualifikation bewaffnet steigt, aber einen eindeutigen und konkreten begründeten Zusammenhang zwischen den zwei verschiedenen Tendenzabläufen ist nicht oder sehr schwierig zu finden.

Nach meinem Standpunkt ist diese These teilweise damit zu erklären, dass die Anschaffung, Benutzung der Werkzeuge, die zu der Qualifikation mit Waffe gehören, schwerer ist, als die von den Werkzeugen, die zu der Qualifikation bewaffnet gehören. Die Werkzeuge, die zum Qualifikation bewaffnet gehören, sind deutlich einfacher anzuschaffen und in den einzelnen Fällen als Werkzeug bei der Straftat zu benutzen, weiterhin ist die Chance für den Täter selbst zu verletzen auch kleiner.

Es ist nebenbei anzumerken, dass die verschiedenen Tendenzabläufe bei der gleichartigen Gesellschaftsgefährlichkeit nicht begründbar sind, weil im StGB-2012 alle Straftaten mit der Qualifikation bewaffnet auch mit der Qualifikation mit Waffe begehrbar sind. Im Hinblick darauf, dass die Schusswaffen und Sprengstoffe wegen der bezüglichen Regelungsveränderungen schwieriger zu erreichen sind, ist es einfacher andere, leichter erreichbare Werkzeuge für die Straftaten zu benutzen.

- d) Die Verringerung der Straftaten begangen mit Schusswaffen auf den ungarischen, deutschen und österreichischen Gebieten:

Nach meinem Standpunkt ist diese Hypothese ordnungsgemäß erklärbar. Die ungarische, deutsche und österreichische Behörde sammelt und behandelt die Dateien über die Straftaten, die mit Schusswaffen begangen werden, und sie macht sie auch für die Öffentlichkeit erreichbar.

Nach der Prüfung und Gegenüberstellung der erreichbaren kriminalstatistischen Daten ist es feststellbar, dass es möglich ist, die Hypothese zu erklären: die tendenzielle Verringerung der Straftaten, die mit Schusswaffen begangen werden, ist darstellbar. In diesem Fall gibt es keine Schwankung wie bei der Qualifikation von mit Waffe, die eigentlich wegen des Sprengstoffs, Sprengmittels oder der als Sprengstoff oder Sprengmittel dienenden Geräte erfolgen könnte.

Die Verringerung der Straftaten, die mit Schusswaffen begangen werden, könnte wegen der Schärfung der Rechtsnormen erfolgen, weil die Schusswaffen deutlich schwerer zu erreichen sind und deswegen gibt es nicht so viele Möglichkeiten für das Begehen.

- e) Das ungarische Strafrecht basiert auf dem deutschen und österreichischen Strafrecht im Gebiet die geprüften Qualifikationsumstände und diesen werden auch von der heutigen Regelung gefolgt:

Nach meinem Standpunkt ist diese These nicht eindeutig nachzuweisen, weil der zurzeit geltende StGB-2012 fast völlig von dem deutschen StGB und dem österreichischen ÖStGB getrennt ist, Ähnlichkeiten in den Regelungen sind nicht oder nur in wenig aufzufinden.

Das vorherige StGB-1978 trug ein Paar Charaktereigenschaften, die den Einfluss des StGB-ÖStGB zeigen, aber das StGB-1961 zeigte die Entfernung der Charaktereigenschaften, obwohl es konnte am besten mit den zeitgenössischen deutschen Regulationen verbunden werden.

Der Durchbruch des deutschen und österreichischen Einflusses war vor dem StGB-1961 mehr spürbar, da in dieser Zeit der Einfluss des deutschen und österreichischen Rechtes stärker war, gleichzeitig aber die Gesetzbücher, die nach dem sowjetischen Schemen erstellt wurden, entfernten sich von den früheren Schemen.

Es ist zu erwähnen, dass es noch Ähnlichkeiten zwischen dem deutschen und ungarischen Strafrecht im Gebiet der geprüften Qualifikationsumstände bei dem StGB-DDR und dem StGB-1961 und StGB-1978 zu bemerken sind: beide Gebiete hatten starken sowjetischen Einfluss, obwohl die früheren Ergebnisse des ungarischen und deutschen Recht mehr oder minder abgeholt waren, aber der sowjetische Einfluss wirklich spürbar war. So die genannte Hypothese ist teilweise erklärlich und widerlegbar, eindeutige Stellungnahmen können weder für die eine noch für die andere Seite gemacht werden.

II.2. Die wissenschaftlichen Ergebnisse und ihre Benutzungsmöglichkeiten

Im Rahmen der Dissertation wurde die Entstehung, die heutige Regelung, die angewandte Rechtspraxis und auch die Kriminalstatistik der ungarischen Qualifikationen mit Waffe und bewaffnet, der deutschen Qualifikationen mit der Waffe-gefährliches Werkzeug-Werkzeug-Mittel und der österreichischen Qualifikationen mit der Waffe-mit anderem Mittel dargestellt.

Als Ergebnis dieser umfassenden Beschreibung und Vergleich sind mehrere Anmerkungen und Behauptungen hervorzuheben, die die verschiedenen Nationalregelungen beschreiben und ggf. Rechtsnormenveränderungen- darunter sind die Strafgesetzbücher, die Hintergrundsrechtsnormen und die Datensammlungsrechtsnormen zu verstehen – hervorrufen können, sie zeigen eventuell Ansprüche auf Rechtsnormenveränderung zeigen.

Die folgenden Bemerkungen und Bestimmungen wurden bei den verschiedenen Nationalregelungen gemacht:

a) Ungarische Regelung:

- Die Regelung bei der Situationsnotwehr ist nicht völlig betreffend, weil der Gesetzgeber eine Vermutung für das Begehen mit Waffe oder bewaffnet, dh. unberechtigten Angriff aufgestellt hat, er klammert die Auslegungsbestimmungen aus, die eindeutig bestimmen, dass die Qualifikationen von mit Waffe und bewaffnet nur für Straftaten benutzbar sind. In diesem Fall wäre eine Rechtsveränderung rechtsgemäß, der besser der Methode des unberechtigten Angriffs entsprechen würde, insbesondere die Benutzung anderer Begriffe (zum Beispiel „mit der Waffe“ oder „mit einem Werkzeug das zum Auslöschen von Leben geeignet ist“).
- Bezüglich der Straftaten mit der Qualifikation von mit Waffe sind mehrere Straftaten zu überprüfen (Verletzung internationaler Wirtschaftssanktionen, verbotenes Überschreiten des Grenzzauns, Beschädigung des Grenzzauns) ob die Erhaltung der Qualifikation wirklich nötig ist oder nicht, weil in diesen Fällen das Begehen mit Waffe sehr selten auftritt, deswegen ist seine Erhaltung nicht unter allen Umständen gerechtfertigt.
- Die einzige Straftat, bei der die Qualifikation mit Waffe allein, ohne die Qualifikation von bewaffnet erscheint, ist die Straftat von Fahnenflucht, bei der der Gesetzgeber die Nichterscheinung von der Qualifikation von bewaffnet und die Veränderung der deutsche-österreichische Qualifikation (in den Entwürfen des StGB-2012 war die Qualifikation mit der Waffe, später in die Konzeption schon mit Waffe) nicht begründet. Deswegen wäre es zweckgemäß die Straftat der Fahnenflucht mit der Qualifikation von bewaffnet zu ergänzen.
- Bei der Prüfung der Auslegungsbestimmungen ist es feststellbar, dass das ungarische Recht bei der Qualifikation von mit Waffen nur die Schusswaffen und ihre Attrappen regelt, die andere Waffen können nicht zu diesem Qualifikationsumstand gezogen und so behandelt werden, nicht einmal mit dem Implementieren der Attrappen ins Gesetz. Daneben gibt es auch keine Definition für Sprengstoff oder für als Sprengmittel dienende Geräte. Es wäre sinnvoll, die Regelungseindeutigkeit der Definitionen der Attrappen und des Sprengstoffs oder der als Sprengmittel dienende Geräte zu bestimmen, wenigstens in einer Richtungsanzeige.

b) Deutsche Regelung

- Bei der Prüfung der aufgezeigten Rechtspraxis des StGB ist es feststellbar, dass es keine eindeutige Rechtspraxis über die Waffen gibt, ob sie im technischen oder nicht im technischen Sinne als Qualifikationsumstände zu benutzen sind. Es gibt auch keine eindeutige Stellungnahme, wie das Qualifikationsmaß bei einzelnen Typen von Waffen (Waffen im technischen oder nicht im technischen Sinne) beeinflusst sind, und ob die zwei Typen von Waffen bei der Untersuchung der objektiv-subjektiv Gefährlichkeitsfragenkreis bei der Strafverhäng berücksichtigt werden.
- Das StGB regelt die Definitionen des gefährlichen Werkzeuges, Werkzeuges und Mittels gar nicht, und bezieht sich auf kein anderes Hintergrundrechtsnorm auch nicht, das in diesem Fall benutzbar wäre, und die Bedeutungen der gegebenen Definitionen festlegen würde. Deswegen hat die Rechtspraxis diese Definitionen ausarbeitet, aber die Schaffung dieser Definitionen ist relativ später passiert, deswegen reichen sie nicht völlig für die heutigen Erwartungen aus, wie für die Prinzipien von Rechtsicherheit und Rechtsentwicklung auch nicht. Ihre Interpretation ist auch nicht eindeutig, sie können viele moderne Werkzeuge, zum Beispiel die Attrappen nicht behandeln, deren Benutzung immer öfter vorkommt. Deswegen wäre es nötig, eine Richtungsanzeige zu erschaffen, die für alle deutsche Gerichte verbindlich ist, und die Interpretationen und Definitionen von Waffen-gefährliche Werkzeuge-Werkzeuge-Mittel enthält, weiterhin würde es mit Beispielen für Erleichterung für die unteren Gerichte dienen.
- Es gibt keine strenge Unterscheidung zwischen den Waffen nicht im technischen Sinne und den gefährlichen Werkzeugen, die die zwei Qualifikationszustände voneinander definitiv abgrenzen würde und danach der Rechtsanwender verschiedene Strafmaßnahmen verhängen könnte. Nach meinem Standpunkt behindert diese Verwischung den Rechtsanwender bei der Strafermessung, weil er in jeden Fall immer die Rechtspraxis der gegebenen Straftaten und das Werkzeug separat analysieren muss, anhand dessen es entschieden werden kann, wie die Qualifikation der Straftaten wird.

- Der Fragenkreis der Attrappen sollte auch dementsprechend geregelt werden, weil der berühmt-berüchtigte Labello-Fall sich mit den Waffenattrappen nicht ausreichend beschäftigt, die Qualifikationsgestellung kann nicht als eindeutig betrachtet werden. Der Rechtsanwender ist immer in einer schweren Lage, wenn der Täter für die Straftat eine Waffenattrappe benutzt.

c) Österreichische Regelungen:

- Das Begehen mit Waffe oder durch Waffengewalt erscheint im allgemeinen Teil des ÖStGB teilweise als Strafbemessungsansatz und teilweise als Qualifikationsumstand, deren Interpretation vom Gesetzgeber nicht angegeben wurde. Deswegen können sie in einigen Fällen als Strafbemessungsansätze oder in anderen Fällen als latente Qualifikationsumstände für viele Straftaten interpretiert sein. Diese ergibt eine abweichende Gerichtspraxis.
- Bei der Qualifikation von „mit Waffe“ wäre es zweckvoll, eindeutig festzustellen, ob die Waffen in allen Fällen nach dem österreichischen Waffengesetz bestimmt sind oder nicht. Eine ähnliche Schwierigkeit kommt bei der Regelung von gefährlichen Werkzeugen vor, weil die Rechtspraxis ohne entsprechende Definition den Begriff entwickelt hat, die mangelhaft und zu breit ist, deswegen ermöglicht es die einheitliche Rechtsanwendung nicht.
- Das österreichische Strafrecht – wie das deutsche Strafrecht – kann den Fragenkreis der Attrappen auch nicht behandeln, weil das ÖStGB oder seine andere Nachrechtsnormen sich mit diesem Gebiet gar nicht beschäftigen, und in der Rechtspraxis diese Interpretation auch noch nicht aufgetaucht ist. Deswegen kann der Rechtsanwender keine betreffende Qualifikation für die Attrappen benutzen.

Anhand der oben genannten sind die wissenschaftlichen Ergebnisse der Dissertation meistens auf dem Gebiet der ungarischen Recht von Nutzen, insbesondere durch die Überblicke der ungarischen, deutschen und österreichischen Regelungen bei der eventuellen ungarischen Rechtsnormenveränderung. Das StGB-2012 regelt die genannten Qualifikationsumstände relativ gründlich und ausführlich, aber die bisher vorgestellte Regelung braucht Präzisierung und die Vereinheitlichung der Rechtspraxis. Die Verwendungsmöglichkeiten erscheinen meistens bei der Rechtsveränderung, Rechtspraxisvereinheitlichung und Präzisierung der Kriminalstatistikdatensammlung.

Nyilvántartási szám: DEENK/281/2018.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Miskovics Mariann
Neptun kód: D4CNFM
Doktori Iskola: Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10035868

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Folyóiratcikkek, tanulmányok (6)

- Miskovics, M.:** A fegyveres elkövetés értelmezésének változásai az 1961-es büntető törvénykönyvtől napjainkig.
Belügyi Szemle. 64 (6), 91-107, 2016. ISSN: 2062-9494.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: A
- Miskovics, M.:** A fegyveres rablás bűncselekményének változásai a joggyakorlat és a kriminálstatistika tükrében.
Jura. 21 (1), 244-251, 2015. ISSN: 1218-0793.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: A
- Miskovics, M.:** A felfegyverkezve elkövetett hivatalos személy elleni erőszak változásai az 1961-es büntető törvénykönyvtől napjainkig.
Iustum Aequum Salutare. 10 (4), 125-139, 2015. ISSN: 1787-3223.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: A
- Miskovics, M.:** A felfegyverkezve elkövetés büntetőjogi megítélése.
Magyar Rendészet. 14 (4), 65-73, 2014. ISSN: 1586-2895.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: B
- Miskovics, M.:** Rendszeresítés kontra egyenértékűség a védelmi célú közbeszerzésekben: egy precedensértékű határozat.
Közjogi Szemle. 7 (2), 74-79, 2014. ISSN: 1789-6991.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: A
- Miskovics, M.:** Az orvvadászat hatályos hazai szabályozása.
Magyar Rendészet. 12 (4), 63-70, 2012. ISSN: 1586-2895.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: B

További közlemények

Folyóiratcikkek, tanulmányok (4)

7. **Miskovics, M.:** Az építési beruházásokra vonatkozó új közbeszerzési szabályok.
Magyar Építéstechnika. 12, 38, 2015. ISSN: 1216-6022.
8. **Miskovics, M.:** Az új közbeszerzési törvény fontosabb rendelkezései.
Magyar Építéstechnika. 11, 42-43, 2015. ISSN: 1216-6022.
9. **Miskovics, M.:** A fegyverrel, veszélyes eszközzel, eszközzel, illetve egyéb eszközzel történő elkövetés kialakulása és fejlődése a porosz büntetőjogtól kezdve napjainkig.
Profectus in Litteris. 5, 237-246, 2013. ISSN: 2062-1469.
10. **Miskovics, M.:** Christoph Krampe: A római jog a nyílt tengeren - A jók és igazságosok művészete.
Jog Állam Politika. 5 (3), 157-165, 2013. ISSN: 2060-4580.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: A

Konferenciaközlemények (7)

11. **Miskovics, M.:** Assault against Public Officials with a Deadly Weapon.
In: Tavaszi Szél 2015 = Spring Wind 2015 : konferenciakötet. Szerk.: Keresztes Gábor, Linceum Kiadó ; Doktoranduszok Országos Szövetsége, Eger, 257-268, 2015. ISBN: 9786155250033
12. **Miskovics, M.:** A fegyveres elkövetés hatályos szabályozása az osztrák büntetőjogban.
In: Jogalkotás és jogalkalmazás a XXI. század Európájában. Szerk.: Zoványi Nikolett, Doktoranduszok Országos Szövetsége, Debrecen, 251-257, 2014. ISBN: 9786158004411
13. **Miskovics, M.:** A felfegyverkezve történő elkövetés és az emberölés kapcsolata.
In: Tavaszi Szél 2014 = Spring Wind 2014. Szerk.: Csiszár Imre, Kőműves Péter Miklós, Doktoranduszok Országos Szövetsége, Debrecen, 510-518, 2014. ISBN: 9789638956064
14. **Miskovics, M.:** The Tendency of Crimes Committed with Tools in Hungary.
In: Prospects for the European Union: Borderless Europe? Szerk.: Lőrincz András, Institute for Cultural Relations Policy, Budapest, 187-196, 2014. ISBN: 9786155432019
15. **Miskovics, M.:** A fegyveresen történő elkövetés az új magyar büntető törvénykönyvben a szocialista és a régi büntető törvénykönyvek tükrében.
In: Együtt a biztosabb tudományos karrierért, a jövőtervezésért: PEME VII. Ph.D. konferencia. Szerk.: Koncz István, Szova Ilona, Professzorok az Európai Magyarországiért Egyesület, Budapest, 17-29, 2013. ISBN: 9789638991508

16. **Miskovics, M.:** A fegyveresen és felfegyverkezve történő elkövetés kialakulása Magyarországon.
In: Tudományos Próbapálya: PEME VI. Ph.D. konferencia. Szerk.: Koncz István, Nagy Edit,
Professzorok az Európai Magyarországért Egyesület, Budapest, 125-136, 2013. ISBN:
9799638843388
17. **Miskovics, M.:** Das Begehen mit Waffe im deutschen Strafrecht.
In: Doktoranduszok Fóruma: Miskolc, 2013. november 7.: Állam- és Jogtudományi Kar
Szekciókiadványa. Szerk.: Stipta István, Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc, 201-205, 2013.

MTA Állam- és Jogtudományi Bizottsága irányelvei szerint:

„A” kategóriás folyóiratban megjelent publikációk: 5, melyek közül az értekezés
alapjául szolgál: 4

„B” kategóriás folyóiratban megjelent publikációk: 2, melyek közül az értekezés
alapjául szolgál: 2

A DEENK a Jelölt által az IDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudományometriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2018.08.16.

